

1 Fransız İhtilali ile yayılan milliyetçilik akımı, farklı milletleri bünyesinde barındıran Osmanlı Devleti'nin dağılma sürecine girmesine neden oldu. Özellikle Balkanlardaki Hristiyan topluluklar, milliyetçilik akımının etkisi ve büyük Avrupa devletlerinin de kışkırtmaları sonucu bağımsızlıklarını elde etmek için ayaklanmaya başladılar. Osmanlı Devleti'nde milliyetçiliğin etkisiyle ilk olarak 1804'te Sırlar isyan etti. 1829 Edirne Antlaşması'yla Yunanlar bağımsızlıklarını kazandı. Devam eden dağılma süreci, Osmanlı- Rus Savaşı'nda alınan ağır yenilgi sonrası 1878 yılında imzalanan Berlin Anlaşması ile hız kazandı. Bu antlaşma ile bağımsızlıklarını kazanan Sırbistan, Karadağ ve Romanya Osmanlı Devleti'nden ayrıldılar. **Yukarıda verilen bilgilerden yola çıkarak aşağıdaki yorumlardan hangisine ulaşamaz?**

- A) Fransız İhtilali Osmanlı Devleti'nin dağılma sürecine girmesine neden olmuştur.
- B) Osmanlı Devletine ilk isyan eden ve bağımsızlıklarını kazanan Sırlar olmuştur.
- C) Yunanlar Edirne Antlaşması'yla bağımsızlıklarını kazanmıştır.
- D) Berlin anlaşmasıyla birden çok millet Osmanlı Devleti'nden ayrılmıştır.

2 Osmanlı Devleti'nde daha çok şehirlerde yaşayan ve sahip olduğu haklarla rahat bir yaşam süren azınlıklar, XIX. yüzyıldan itibaren gerek milliyetçilik akımının etkisi gerekse de Avrupalı büyük devletlerin kışkırtmalarıyla Osmanlı Devleti'ne karşı bağımsızlık mücadelesine giriştiler. İngiltere, Fransa ve Rusya azınlık isyanlarının desteklenmesinde başı çekmekteydi. **Avrupalı devletlerin azınlıkları kışkırtmasında;**

- I. Osmanlı Devleti'nin toprak bütünlüğünü bozmak.
  - II. Osmanlı'dan kopan topraklarda hâkimiyet kurmak.
  - III. Osmanlı'dan ayrılan devletlerin güçlenmesini sağlamak.
- amaçlarından hangilerini gerçekleştirmeye çalıştıkları söylenebilir?**

- A) I ve II.
- B) I ve III.
- C) II ve III.
- D) I, II ve III.

3 1789 Fransız İhtilali'nin yaydığı fikirler kısa sürede birçok ülkeye yayıldı. İhtilalin yaydığı fikirlerden Osmanlı Devleti de etkilendi. Bu fikirlerden bazıları Osmanlı Devleti'nde demokratikleşme çabalarına ilham kaynağı olurken, bazıları devletin dağılmasına zemin hazırladı.

Fransız İhtilali'nin yaydığı aşağıdaki fikirlerden hangisinin Osmanlı Devleti'nin dağılmasında etkili olduğu söylenebilir?

- A) Milli Egemenlik
- B) Hürriyet
- C) Milliyetçilik
- D) Eşitlik

4 Ziya Gökalp, Yusuf Akçura, Gaspıralı İsmail ve Mehmet Emin Yurdakul gibi aydınların savunduğu fikir akımına göre Osmanlı Devleti dini, dili, soyu ve ülküsü bir olan topluma dayanarak ayakta kalabilirdi.

Paragrafta bahsedilen fikir akımı hangisidir?

- A) Osmanlıcılık
- B) İslamcılık
- C) Türkçülük
- D) Batıcılık

5 II. Abdülhamit'in 1876 yılında Meşrutiyeti ilan etmesi ile Türk tarihinin ilk anayasası olan Kanun-u Esasi yürürlüğe girmiştir. Bu anayasa doğrultusunda halk kısıtlı da olsa ilk defa seçme ve seçilme hakkı elde ederek yönetime katılmıştır. Ülke genelinde seçimler yapılarak Mebusan Meclisi açılmıştır. Bu mecliste Müslümanların yanı sıra azınlık vekillerinin temsil edilmesi sağlanarak ülke bütünlüğü korunmaya çalışılmıştır. II. Abdülhamit meclis çalışmaları esnasında vekiller arasındaki uzlaşmazlıkları görmüş ve Osmanlı-Rus savaşını bahane ederek Mebusan Meclisi'ni kapatıp, anayasayı rafa kaldırmıştır.

I. Meşrutiyetin İlanı ile ilgili verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Mebusan Meclisi'nin kapatılma gerekçesi Osmanlı-Rus savaşıdır.
- B) Meşrutiyetin ilanı ile yönetim şeklinde değişiklik yaşanmıştır.
- C) Seçimlere kadın-erkek tüm Osmanlı tebaası katılmıştır.
- D) Milletvekilleri arasında fikir birliği yoktur.

6

Selânik, önemli bir liman şehri olmanın yanında demir yolu ile de Belgrad, Manastır ve İstanbul gibi önemli şehirlere bağlanmaktaydı. Bu durum Selânik'in hem Batı ile etkileşimini kolaylaştırmış hem de sosyal ve kültürel yönden gelişmesine zemin hazırlamıştır. Avrupa'da çıkarılan gazete, dergi ve kitaplardaki fikirler çok uluslu yapıya sahip olan Selânik üzerinden Osmanlı ülkesine yayılıyordu.

Buna göre Selânik kentinin aşağıdaki özelliklerinden hangisine vurgu yapılmamıştır?

- A) Kültürel yönden gelişmişliğine
- B) Farklı kentlerle bağlantısına
- C) Deniz kıyısında bulunmasına
- D) Askeri açıdan önemi

7

"Mahallemizde Binbaşı Kadri Bey adında bir komşumuz oturuyordu. Oğlu Ahmet askerî rüştiyeye devam ediyor ve okul elbiselerini giyiyordu. Onu gördükçe ben de böyle elbise giymeye hevesleniyordum. Sonra sokaklarda subaylar görüyordum. Onların derecesine ulaşmak için takip edilmesi gereken yolun askerî rüştiyeye girmek olduğunu anlıyordum. O sırada annem Selânik'e gelmişti. Askerî rüştiyeye girmek istediğimi söyledim. Annem askerlikten pek korkardı. Asker olmama karşı çıktı. Giriş sınavı zamanı gelince ona sezdirmeden sınavı verdim ve askerî rüştiyeye kaydoldum. Böylece anneme karşı bir oldu bitti yaptım."

Mustafa Kemal'in kendi anlatımından yola çıkarak aşağıdakilerden hangisini küçük yaşta kazandığı söylenebilir?

- A) Komşuluk ilişkilerini önemsemesi
- B) Aile kurumuna önem vermesi
- C) Kararlarının arkasında durması
- D) Memuriyete olan ilgisi

11

1908 yılında İkinci Meşrutiyet ilan edildiği zaman Mustafa Kemal, Selanik'te askerlik görevini sürdürmekte, bir yandan da İttihat ve Terakki Cemiyeti içinde çalışarak İstanbul'daki siyasi gelişmeleri yakından izlemekteydi. Mustafa Kemal, Meşrutiyet'in ilanını ve sonrasında yapılanları yeterli görmüyor; memlekette daha büyük ve daha köklü değişikliklerin gerçekleştirilmesi gereğine inanıyordu. Fakat kendisinin görüşleri İttihat ve Terakki Cemiyeti ileri gelenlerinin görüş ve düşüncelerine uymadı. Buna rağmen fikirlerini söylemekten ve yetkilileri uyarmaktan da çekinmedi.

Paragrafta Mustafa Kemal'in hangi kişilik özelliği vurgulanmıştır?

- A) İleri görüşlülüğü
- B) Açık sözlülüğü
- C) Çok yönlülüğü
- D) Yöneticiliği

8

Mustafa Kemal 1899 yılında İstanbul Harp okulu-na başlamıştır. Bu okuldaki başarısıyla öğretmenlerinin kısa sürede dikkatini çekmiş ve sınıf çavuşluğuna yükselmiştir.

Verilen durumda Mustafa Kemal'in aşağıdaki kişilik özelliklerinden hangisi vurgulanmıştır?

- A) İleri görüşlülük
- B) Vatanseverlik
- C) Açık sözlülük
- D) Liderlik

9

Osmanlı Devleti farklı uluslardan meydana gelen bir toplumsal yapıya sahipti. Bu yapı içerisinde dil, din, kültürel özellikler de birbirinden farklıydı. Uzun yüzyıllar birlikte yaşayan halklar içinde 1789 Fransız İhtilali'nden sonra yayılan milliyetçilik akımının etkisiyle isyanlar başlamıştı.

Buna göre, Fransız İhtilali'nin Osmanlı Devleti'ni olumsuz etkilemesinin sebebi nedir?

- A) İnanç özgürlüğünün olması
- B) Avrupa ile kültürel etkileşim halinde olması
- C) Çok uluslu bir yapıya sahip olması
- D) Avrupa ile ticari ilişkilerin gelişmesi

10

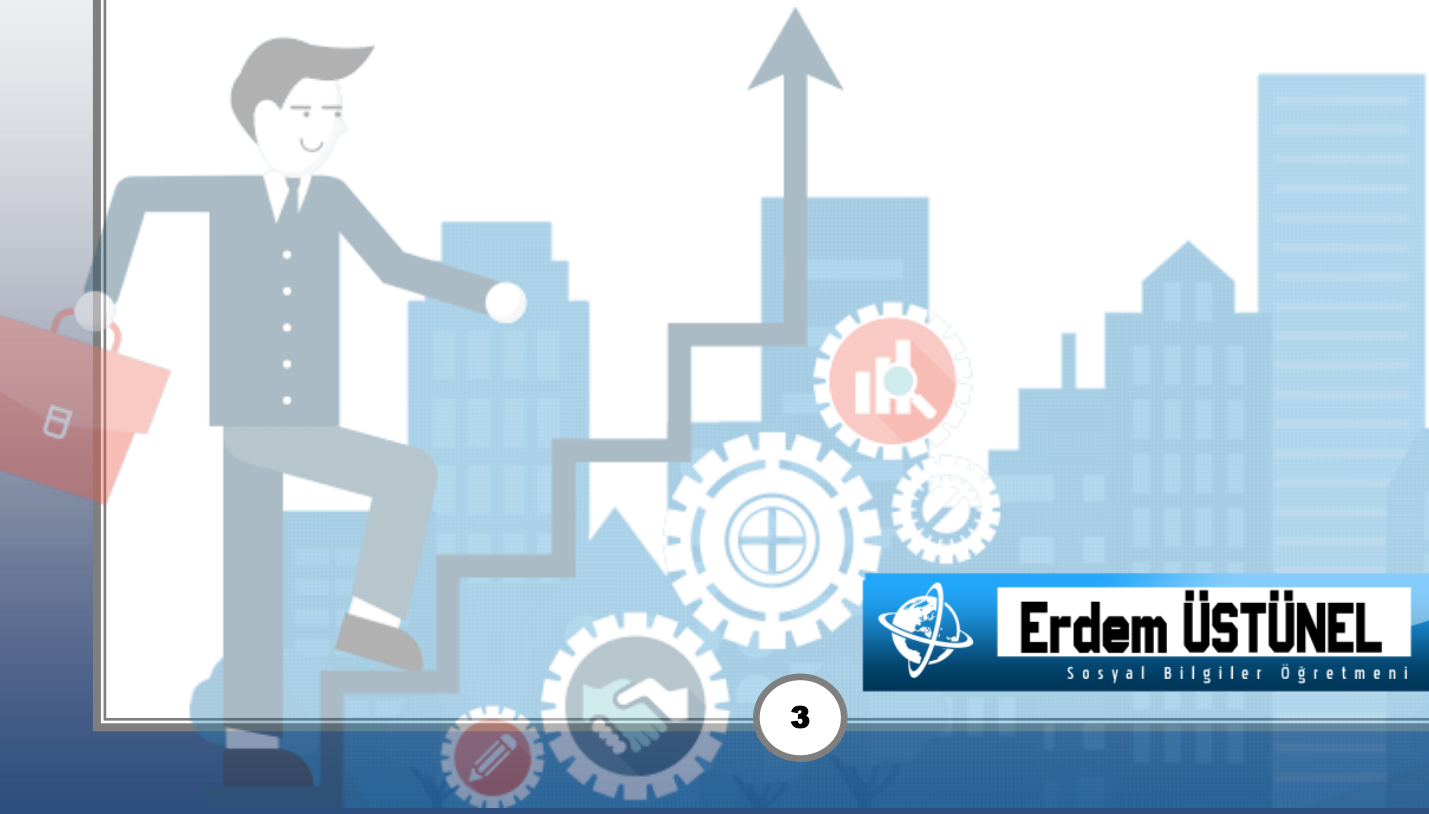
Selanik, taş duvarları, sarmaşıklı dar sokakları ve denize nazır bahçeli evleri ile tipik bir Osmanlı kentiydi. Batı ile etkileşiminde önemli bir konuma sahipti. Bazı Avrupa başkentler ile demiryolu bağlantısı bulunan kentin, işlek bir limanının bulunması önemini daha da arttırıyordu. Sokaklarında çocuk cıvıltıları, çan sesleri ve göğe yükselen minarelerdeki ezan sesleri ahenk içindeydi. Gazeteler, dergiler basılır, kitaplar burada yayınlanırdı. Batılı fikirler burada bu kentte yayılmaya başlar ve Osmanlı'ya ulaşırdı.

Buna göre Selanik kentinin hangi özelliği hakkında bilgi verildiği söylenemez?

- A) Siyasi
- B) Askerî
- C) Sosyal
- D) Kültürel

CEVAP ANAHTARI

1	B
2	A
3	C
4	A
5	C
6	D
7	C
8	D
9	C
10	B
11	B

Erdem ÜSTÜNEL

Sosyal Bilgiler Öğretmeni